

11.09.2024

Ärende/17

§ 181

Ledamoten Elina Kauppilas motion om en minnesplatta för offer för högerextremistiskt våld

HEL 2024-001764 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade motionen som slutbehandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Maria Nyfors, stadssekreterare, telefon: 09 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Elina Kauppilan aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Elina Kauppila och 24 andra ledamöter föreslår i sin motion att Stationsplatsen får en minnesplatta för att uppmärksamma högerextremistiskt våld. År 2016 blev en privatperson misshandlad av en nynazist på Stationsplatsen och offret avled senare av skadorna.

I enlighet med Helsingfors kulturmiljöprogram främjar staden utmärkningen av objekt av historisk värde med minnesplattor, informationstavlor och olika digitala lösningar. Staden förverkligar dock inte personminnesmärken själv utan får dem som donation. Staden överväger från fall till fall om den tar emot minnesplattor som föreslås på allmänna områden eller på väggar i byggnader i stadens ägo.

På allmänna områden, såsom öppna platser och parker, kommer donatorn och staden tillsammans överens om var minnesmärket placeras. Minnesplattor på byggnadsväggar baserar sig på en överenskommelse mellan donatorn och byggnadens ägare. För en minnesplatta behövs inget bygglov. Helsingfors konstmuseum HAM kan vid behov ge en

11.09.2024

Ärende/17

konstnärlig bedömning om det föreslagna minnesmärket och stadsmuseet ger råd i upprättandet av innehållet.

För att kunna gå vidare med det i motionen föreslagna projektet för en minnesplatta behövs en donator som planerar och förverkligar minnesplattan på Stationsplatsen och förbinder sig att underhålla plattan. Så har man gått till väga till exempel med privatfinansierade stötestenar som påminner om förintelsens offer.

Såväl förverkligandet som underhållet av minnesmärken i offentliga stadsområden förutsätter alltid omsorgsfull planering. Att det extremismrelaterade våldet ökar är ett verkligt hot. I synnerhet i det här minnesmärkets närmiljö finns en stor risk för offentliga sammankomster och våld. Därför måste donatorn förbinda sig att underhålla minnesplattan. Om projektet får en donator understöder staden en minnesplatta enligt förslaget.

Stadsmiljönämnden och kultur- och fritidsnämnden har gett utlåtanden i ärendet. Svaret stämmer överens med utlåtandena.

Enligt 30 kap. 11 § i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 25 ledamöter.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Maria Nyfors, stadssekreterare, telefon: 09 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Elina Kauppilan aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 02.09.2024 § 510

HEL 2024-001764 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

11.09.2024

Ärende/17

26.08.2024 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteerä, puhelin: 09 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 23.04.2024 § 58

HEL 2024-001764 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Helsingin kulttuuriympäristöohjelman tavoitteiden mukaisesti historiallisten kohteiden ja kävely-ympäristöjen merkitsemistä seinälaatoin, infotauluin ja digitaalisin ratkaisuin edistetään resurssien mukaan. Muistolaattahankkeen edistämiseksi ja laatan sijoittamiseksi Asema-aukiolle tarvitaan lahjoittajataho, joka toteuttaa muistolaatan, ja esittää sen sijoittamista ja sitoutuu muistomerkin hoitoon sekä ylläpitoon. Mikäli lahjoittajataho löytyy, kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta pitää muistolaattahanketta kannatettavana.

Ääriäatteen saavat globaalistikin kasvavaa kannatusta kuten aloitteen tekijät toteavat, eikä siihen liittyvän väkivallan lisääntymistä tule vähentää, kuten ei millään muullakaan tavalla perusteltua väkivaltaa. Nämä ovat konkreettisia ja todellisia uhkia. Lautakunta pitää muistolaattahanketta sen vuoksi kannatettavana.

Helsingin kaupunki on kuitenkin linjannut, että se ei maksa eikä toteuta muistomerkkejä tai -laattoja kaupungin yleisille alueille ja rakennusten seiniin, vaan ne saadaan lahjoituksina. Kaupunki harkitsee tapauskohtaisesti, ottaako se muistomerkin tai -laatan vastaan. Hyviä kokemuksia on saatu holokaustin uhreista muistuttavista kompastuskivistä, jotka on kustannettu yksityisin varoin.

Taiteellista arvoa arvioi tarvittaessa HAM Helsingin taidemuseo. Helsingin kaupunginmuseo voi neuvoa sisällön laatimisessa ja kaupunkiympäristön toimiala huolehtii teknisestä toteutuksesta.

Yleisillä alueilla, kuten Asema-aukiolla, muistomerkin sijoituspaikka katsotaan yhdessä kaupungin kanssa, ja teokselle tehdään sijoitusso-
pimus kaupunkiympäristön toimialan kanssa. Rakennusten seiniin sijoit-

tettavat muistolaatat ovat lahjoittajan ja rakennuksen omistajan välinen asia. Rakennuslupaa ei tarvita.

Lautakunta huomauttaa, että julkisille kaupunkialueille pystytettävät muistomerkit edellyttävät aina huolellista suunnittelua paitsi hankkeen toteuttamisvaiheen, myös jatkossa muistomerkkien hoidon ja ylläpidon osalta. Ilkivallan riski olisi nimenomaan tämän muistolaatan kohdalla todellinen. Muistomerkki olisi lisäksi toteutuessaan vahva symboli, jonka lähiympäristöön helposti muodostuisi julkisia kokoontumisia.

Lausunto on valmisteltu yhteistyössä kaupunkiympäristön toimialan kanssa.

Käsittely

23.04.2024 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Esittelijä muutti ehdotustaan siten, että kappaleen 3 alusta poistetaan sana "poliittiset".

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi esittelijän muutetun ehdotuksen yksimielisesti.

Vastaehdotus 1:

Esa Korkia-aho:

Poistetaan kappaleesta 2 lause:

Muistolaattahankkeen edistämiseksi ja laatan sijoittamiseksi Asemaukiolle tarvitaan lahjoittajataho, joka toteuttaa muistolaatan ja esittää sen sijoittamista esimerkiksi osaksi Asemaukion kiveystä.

Ja korvataan ne seuraavasti:

Muistolaattahankkeen edistämiseksi ja laatan sijoittamiseksi Asemaukiolle tarvitaan lahjoittajataho, joka toteuttaa muistolaatan, ja esittää sen sijoittamista ja sitoutuu muistomerkkin hoitoon sekä ylläpitoon.

Kannattaja: Eeva Kärkkäinen

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi Esa Korkia-ahon vastaehdotuksen yksimielisesti.

Vastaehdotus 2:

Esa Korkia-aho:

Lisätään ja muokataan kappaleen 4 kaksi viimeistä lausetta seuraavaan muotoon:

Lautakunta ei siten kannata muistolaattahanketta tällaisenaan. Hyviä kokemuksia muistomerkeistä on kuitenkin saatu, esimerkiksi holokausu-

tin uhreista muistuttavista kompastuskivistä, jotka on kustannettu yksityisin varoin.

Esa Korkia-ahon vastaehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

09.04.2024 Pöydälle

Esittelijä

kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
Juha Ahonen

Lisätiedot

Minna Sarantola-Weiss, tutkuspäällikkö, puhelin: 09 310 36488
minna.sarantola-weiss(a)hel.fi
Mikko Vatka, nuorisoasiainjohtaja, puhelin: 09 310 71252
mikko.vatka(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 26.03.2024 § 184

HEL 2024-001764 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Aloitteessa esitetään, että kaupunki toteuttaa Asema-aukiolle muistolaatan äärioikeiston väkivallan uhreille. Jimi Karttunen joutui vuonna 2016 uusnatsin pahoinpitelemäksi Asema-aukiolla ja kuoli myöhemmin saamiinsa vammoihin.

Helsingin kaupunki ei maksa ja toteuta muistomerkkejä ja -laattoja, vaan ne saadaan lahjoituksina kaupungin yleisille alueille ja rakennusten seiiniin. Kaupunki voi harkintansa mukaan ottaa muistomerkin tai -laatan vastaan. Mahdollisen taiteellisen arvion teoksesta antaa Helsingin taidemuseo HAM, mikäli sellaiseen on tarvetta.

Yleisillä alueilla, kuten aukiolla ja puistoissa, muistomerkin sijoituspaikka katsotaan yhdessä kaupungin kanssa. Muistomerkille tehdään sijoitussopimus kaupunkiympäristön toimialan kanssa.

Rakennusten seiiniin sijoitettavat muistolaatat ovat lahjoittajan ja rakennuksen omistajan välinen asia sopimuksineen. Muistolaattaan ei tarvita rakennuslupaa.

Muistolaattahanke on kannatettava. Sen edistämiseksi ja laatan sijoittamiseksi Asema-aukiolle tarvitaan lahjoittajataho, joka toteuttaa muistolaatan ja esittää sen sijoittamista esimerkiksi osaksi Asema-aukion

11.09.2024

Ärende/17

kiveystä. Näin on toimittu Helsingissä myös holokaustin uhreista muistuttavien kompastuskivien kanssa.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Jussi Luomanen, kaupunkitila- ja maisemasuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 38626
jussi.luomanen(a)hel.fi
Pia Rantanen, suunnitteluvastaava: 310 38812
pia.rantanen(a)hel.fi